

Hernieuwbare energie is de sleutel

30 maart 2022

De hernieuwbare energiesector in Vlaanderen staat klaar met een enorm potentieel aan projecten in wind- en zonne-energie, warmtenetten en warmtepompen. 1 GW bijkomende onshore wind en jaarlijks 1 GWp bijkomende zonnepanelen zijn mogelijk. Tegen 2030 200.000 extra warmtepompen ook. Het is nú het moment om in te zetten op energie-efficiëntie en op hernieuwbare energie.

De huidige energiecrisis en de situatie in Oekraïne benadrukken de nood aan drastische korte termijnactie. Het potentieel is er, en het is enorm.

Politieke initiatieven

Zowel de federale als de Vlaamse regering komen met energieplannen. Op zich positieve signalen, maar het moet duidelijk sneller.

Ruim 1 GW aan bijkomende onshore windturbines kan door daadkrachtige beslissingen relatief snel ontwikkeld worden in Vlaanderen. En we hebben al bewezen dat we 1 GWp aan zonnepanelen per jaar kunnen installeren.

Snelle oplossingen zijn nú beschikbaar

De hernieuwbare energiesector staat klaar met heel wat nieuwe investeringsprojecten. We hebben de kennis, de technologie en de capaciteit om snel nieuwe projecten te realiseren en de duurzame energietransitie sterk te versnellen. Het gaat om onshore wind, zonne-energie, maar ook energieopslag (zowel thermisch als elektrisch), vraagflexibiliteit, elektrisch laden, duurzame biomassa, warmtepompen, warmtenetten, aqua- en riothermie, agrivoltaïcs, building-integrated-PV, een heldere en stimulerende renovatiestrategie,...

Van fossiel af is grotere uitdaging dan elektriciteit

Onze warmtevraag wordt nog steeds overwegend fossiel ingevuld. Ook hier is de oplossing voorhanden: het potentieel van warmtenetten en warmtepompen voor het verduurzamen van onze warmte- én koudebehoeften is enorm. De warmte-inspiratiekaart van VVSG zal lokale besturen helpen keuze maken in welke gebieden warmtenetten aangewezen zijn. Warmtepompen kunnen in die gebieden waar een warmtenet niet mogelijk is, de rest van de warmtevraag op een duurzame manier invullen. Warmtepompen zullen overigens (o.a. via aqua- en riothermie) steeds meer ingezet worden als voeding van warmtenetten en andere collectieve systemen.

Enkele cijfers

Dat de sector klaar is om een versnelling hoger te schakelen, blijkt uit de volgende cijfers:

- **Onshore wind:** Als de federale regering de onnodige beperkingen inzake defensie- en burgerluchtvaarttrichtlijnen kan opheffen, kan zo'n bijkomende 800 MW aan onshore wind ontwikkeld worden. In Vlaanderen zit zo'n 240 MW aan onshore windvergunningen in een procedure voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Het snel afhandelen van deze beroepsprocedures is wenselijk. De Vlaamse regering doet zeker inspanningen hiervoor. Sowieso beschikt de windsector over de nodige vergunningen om dit en volgend jaar minstens resp. 185 MW en 150 MW aan bijkomende turbines bij te plaatsen.
- **Zon:** met een stabiel en vertrouwenwekkend investeringsklimaat en een voorspelbaar call systeem, kan de lat zeker nog hoger gelegd worden dan de voor de Vlaamse Regering vooropgestelde 450 MW/jaar. We hebben in 2020 bewezen dat we een jaarlijks groeiritme van 1 GWp aan bijkomende zonnepanelen aankunnen.
- **Warmtenetten:** het potentieel van warmtenetten voor het verduurzamen van onze warmte- en koudebehoefte is enorm[1]. Het berekende potentieel voor warmtenetten in Vlaanderen varieert tussen 13% en 52% (met de huidige hogere brandstofprijzen wordt dat gemiddeld zo'n 38%) van de (gereduceerde) warmtevraag in 2050. Hierbij is het potentieel van nieuwe warmtebronnen (bv. KWO/BEO[2], aquathermie, riothermie) buiten restwarmte zelfs nog niet inbegrepen, dus het potentieelcijfer is nog aan de voorzichtige kant ingeschat.
- **Warmtepompen:** De renovatie markt stijgt jaar na jaar en wordt de grote markt voor de warmtepompen. Om die groei te bestendigen is het belangrijk om alle warmtepomp types op dezelfde manier te ondersteunen. Gelet op de huidige groeicijfers, kunnen we tegen 2030 ruim 200.000 warmtepompen extra tegemoet zien.

Wat is daarvoor nodig?

1. Versnelling

- De overheden moeten deze projecten en investeringen versnellen en faciliteren door:
- een gunstig, stabiel, voorspelbaar, vertrouwenwekkend en duidelijk investeringsklimaat, snellere
- kortere beroepsprocedures en positieve communicatie op basis van een lange termijnvisie (als het over energie gaat is 10 jaar niet echt een lange termijnstrategie), die een duidelijk pad uittekent naar een volledig fossielvrije samenleving in 2050.

Specifiek voor warmtenetten ligt een heel grote rol bij de overheid (lokaal en regionaal) om deze projecten te trekken. Ook infrastructuurprojecten zoals Ventilus zijn broodnodig voor de energietransitie. Daarnaast hebben de gezinnen en bedrijven in Vlaanderen nood aan procesbegeleiding en ontzorging voor het aanpakken van de enorme renovatie uitdaging.

Directeur Organisatie Duurzame Energie Dirk Van Evercooren: "De erkenning van de vele voordelen die hernieuwbare energie ons onmiddellijk zal brengen, zoals onafhankelijkheid van geïmporteerde fossiele energie, gezondheid (minder uitstoot), welzijn (minder lawaai van vervoer), economische opportuniteiten: tewerkstelling en investeringen, is belangrijk. Investeren in hernieuwbare energie is een maatschappelijk project, geen kost."

2. Vertrouwen & stabiliteit

Het is nu vooral niet het moment om het investeringsvertrouwen te schaden door in te breken op bestaande engagementen van de overheid, of om te beknibben op subsidies. Terugkomen op aangegane engagementen uit het verleden is zeker niet aan de orde.

Het is wel het moment om in te zetten op het opleiden van de nodige technisch gekwalificeerde profielen die we nodig hebben om de energietransitie op het terrein te realiseren. De huidige hoge prijzen voor fossiele energie hebben de foute verhoudingen tussen de kost van duurzaam en fossiel energiegebruik enigszins rechtgetrokken, maar er blijft nood aan een structurele ingreep om de elektriciteitsfactuur te ontlasten en omgekeerd de milieu- en andere maatschappelijke kosten correct in de prijs van de fossiele energiebronnen door te rekenen.

"De duurzame energietransitie vergt samenwerking tussen overheden en sector. Alleen kunnen ze de enorme uitdagingen niet oplossen."

Organisatie Duurzame Energie is als spreekbuis van de hernieuwbare energiesector steeds beschikbaar voor verder overleg met de overheden en partners om samen de broodnodige omslag te maken.

[1] Warmte in Vlaanderen (VEKA, 2021) uitgevoerd door VITO en Heat Roadmap Europe (HRE, 2018)

[2] Koude/warmte opslag, Boorgat energie opslag